

Reflektioner från Europeiska Kommissionens konferens i Limassol, Cypern den 16-17 oktober 2008.

## **Europas landsbygder i aktion – möter morgondagens utmaningar.**

Gå in på <http://ec.europa.eu/agriculture/events/cyprus2008/index> för en mer utförlig dokumentation.

**Ömsesidigt lärande och att få åtgärderna territoriellt träffsäkra är två av nycklarna för en framgångsrik europeisk landsbygdspolitik. Det var några av de återkommande slutsatserna när Kommissionen samlade förvaltningsmyndigheter, NGOs och europeiska nätverket för att diskutera hur vi möter morgondagens utmaningar för Europas landsbygder.**

Två gånger tidigare har Kommissionen samlat allt från kommissionärer och ministrar till enskilda landsbygdsföretagare, regionrepresentanter och Leadergrupper med flera för att diskutera och forma EU:s landsbygdspolitik. Denna gång var vi över 500 personer från alla medlemsstater, varav tjänstemän från jordbruksministerierna var den största gruppen. Från Sverige deltog representanter från Jordbruksdepartementet, Jordbruksverket, nationella landsbygdsnätverket, länsstyrelserna och experter från SLI och från Nordregio samt från COPA, den europeiska bondeorganisationens. Sammantaget var vi en grupp på 14 svenskar på plats.

Det är givetvis flera intryck och slutsatser som man bär med sig efter dessa två intensiva dagar. Det blir en påtaglig känsla av att alla våra inhemska ansträngningar för att lyckas med vårt nationella landsbygdsprogram är en del i ett större sammanhang - liknande ansträngningar i alla medlemsländer inom ett och samma ramverk och en övergripande vision om att hållbart utveckla landsbygder i Europa. Att det är mål och ramar som faktiskt är gemensamt för 27 medlemsländer och mer än hälften av EU:s befolkning.

Ambitionen med konferensen var att synliggöra utmaningar och diskutera hur vi möter dessa. Flera refererade till Cork konferensen 1996 då grunden lades för den landsbygdspolitik som vi nu jobbar med. Den sektoriella dimensionen – att stärka jordbruksnäringen – är sammanlänkad med den territoriella dimensionen – att utveckla fler näringar men också livskvalitet i bredare bemärkelse. Eller som kommissionär Fishler Boel uttrycker det – att landsbygdspolitiken är som ett gift par där (lite fördomsfullt) mannen är jordbrukssektorn och står för försörjningen men att kvinnan som är den territoriella dimensionen blir allt mer jämställd, breddad och stärkt och numera också bidrar till hushållet. Detta par bor dessutom i ett miljöriktigt hus som någon i publiken lade till. Liknelsen kommenterades från många håll. Med denna liknelse ville kommissionären dock avfärda alla önskemål om att göra om strukturerna för hur vi finansierar åtgärderna med olika fonder och ramverk. Hon uttryckte det som att vi må ha samma shoppinglista men handlar i olika affärer.

Flera hävdade dock att de framtida utmaningarna som skall mötas med kommande förändringar inom den gemensamma jordbrukspolitiken, d.v.s. klimatförändringar, vattenhushållning, förnyelsebar energi och biodiversitet, kräver att vi bör länka de olika dimensionerna sektoriell och territoriell utveckling ännu närmare varandra. Några hävdade att vi också bör lägga till utmaningarna kopplade till demografiska förändringar och nya bosättningsmönster och då stärks behovet av denna länkning ännu mer. Att uppdelningen mellan Jordbruksfond och Regionala fonden är överspelad. Att utvecklingen i stad och land i Europas regioner är sammanlänkade och kräver regionalt anpassade åtgärder och mål.

Frågorna som väcktes i plenum fördjupades i fem parallella workshops och några centrala slutsatser från dessa var:

- För att göra europeisk jordbruksnäring globalt konkurrenskraftig krävs att vi tänker bottom-up, att vi skapar förutsättningar för utbyte av idéer om förnyelse och att vid stödjer innovation och entreprenörskap.
- För att möta, men också begränsa klimatförändringarna, krävs att vi anpassar jord- och skogsbrukssektorn till de nya förutsättningarna. Satsningar på forskning och försök är brådskande och vi måste säkra ekosystemtjänsterna. Även i detta sammanhang poängterades vikten av erfarenhetsutbyte och att vi verkar för att främja synergier mellan att anpassa odlingsteknik och åtgärder för att minimera skadeverkningarna av klimatförändringarna.
- För att uppnå den gemensamma (kollektiva) nyttan av odling och markskötsel måste vi ha koll på vilken nytta vi skattebetalare och medborgare vill ha och hur vi ska kvantifiera den för att ersätta markförvaltaren för arbetet. Ömsesidigt lärande bl.a. baserat på goda exempel och utvärdering blir viktigt för att uppnå den gemensamma nyttan. Även om den gemensamma nyttan bestäms av det lokala sammanhanget så behövs gemensam värdering och standard inom EU.
- Vi måste komma ihåg att inte bara landsbygdprogram och jordbrukspolitik påverkar förutsättningarna för landsbygdens utveckling. Strukturer för hälsovård, transporter, IT, miljöåtgärder, skattelagar, etc påverkar långt mer. Frågan är var vi lägger tyngdpunkten. Lägger vi den på konkurrenskraft eller sammanhållning mellan regioner? Har vi för stor viktning mot jordbruksstöden i landsbygdprogrammen samtidigt som den regionala strukturfondspolitiken är för urbant inriktad för att vi ska kunna främja diversifiering och nyttja landsbygdens utvecklingspotential?
- För att förbättra utdelningen av programarbetet, framgångsrikt leda genomförandet och skapa ändamålsenliga nätverk krävs att vi ökar olika aktörers inflytande. Vi får se upp med att skapa nya nätverk med stort N som är toppstyrda med enkelriktad kommunikation och i stället bygga på befintliga nätverk med litet n och stärka deras förmåga till ömsesidigt lärande. Utdelningen blir bättre om vi genom nätverk och partnerskap länkar olika resurser till varandra. Leader lyftes fram som ett framgångsrecept. Lokala och regionala strategier förordas. Dessa måste också fungera cykliskt, från analys via genomförandet av träffsäkra åtgärder till utvärdering och åter tillbaks till analys o.s.v. För att åtgärderna ska bli än mer träffsäkra måste de integreras med vad som dagligdags sker i övriga sektorer. Idag är aktörerna som är viktiga för programgenomförandet involverade i övervakningskommittéer och nationella nätverk. Frågan är om vi inte också behöver inrätta rådgivningskommittéer för att involvera aktörerna i att fortlöpande stödja programarbetet.

Konferensen var också tillfälle för kommissionen att lansera det europeiska nätverket med en presentation av kommande års aktivitetsplan, dess kommittéer och tematiska arbetsgrupper.

Vi som rapporterar är

Maria Gustafsson, Landsbygdsnätverket

Hans-Olof Stålgren, Landsbygdsnätverket